

Kjak

Heðin Mortensen
borgarstjóri

Tað var ikki sørt marghátligt gleps, ið Maud Wang Hansen, forkvinnai Pedagogfelagnum, hevði eftir Tórshavnar kommunu og undirritaða fyri viku síðan.

Eru børnini í Havn ein bagatell, spurdi hon. Orsøkin var uppskot um at fremja eina sparing á dagstovnaðkinum í figgjarætlanini fyri 2012. Jógvan Arge, formaður í mentamálanevndini, hevur vegna býráðsmeirilutan boðað frá, at henda sparing verður av ongum, so eg skal ikki dvølja við tað málið her.

Men ymiskt av tí, sum forkvinnan hjá øllum landsins pedagogum, hjálparfólkum og dagstovnaleiðarum legði fram, krevur tó eina viðmerking.

Maud Wang Hansen skrivar, at játtanin til kommunalu barnaansingina ætlast at lækka triðja árið á rað, og at

serliga frítíðarskúlarin hava merkt sviðan. Hetta hendir samstundis, sum krøvini til frítíðarskúlar og tørvurin á námsfrøðiligum tilboðum eftir skúlatíð vaksa.

Tá sparing í veruleikanum er ein tillaging

Í síðstu viku kallaði býráðið foreldraráðini í frítíðarskúlnum til fundar. Tey hava ítøkilig ynski um at betra partar av frítíðarskúlatænastunum. Fundurin var góður og konstruktivur. Kommunan skilir ynskini og hevur lovað at arbeiða bæði skjótt og væl við loysnum.

Á fundinum fingur tey eisini frágreiðing um tær tillagingar, sum gjørdar eru í játtanarkarminum til frítíðarskúlarin. Henda er í stuttum, at tá 1. og 2. flokkur við lóg fekk fleiri tímar í fólkskúlanum, varð

neyðugt hjá kommununi at tillaga virkseimið hjá frítíðarskúlnum samsvarandi.

Hetta gjørdi býráðið yvir 2 ár við virðing fyri, at tillagingin við færri tímum í frítíðarskúlnum kundi fara fram smidliga í mun til starvssetanirnar á økinum, tvs. fyri limirnar hjá Pedagogfelagnum.

Hetta hevur sostatt einki við nakra sparing at gera, og hava frítíðarskúlarin tí ikki merkt nakran sviða sum helst av hesum.

Sannleikin er, at frítíðarskúlarin hava bestu normering í allari ansingarskipani. Men hesa bagatell tegir forkvinnan burtur.

Tá tillaging er við til at menna nýtt virkseimi

Maud Wang Hansen sigur, at “sparingarnar” samsvara ikki við, at kommunan sigur seg

satsa uppá bleytu virðini. At hetta ikki boðar frá visjónum, menning ella framburði á dagstovnaðkinum.

Nei, tá forkvinnan bert verjir eitt ávíst játtanarstöði uttan at kanna eftir, hvat fæst fyri pengarnar, so er hetta ein ikki so løgin niðurstøða.

Men hvat gjørdi og ger kommunan? Jú, til tess at styrkja pedagogisku tilboðini eftir skúlatíð, hevur kommunan sett fleiri ungdomshús á stovn m.a. fyri teir pengar, sum frítíðarskúlarin ikki longur hava brúk fyri.

Bæði børnini og tey ungu eins og teirra foreldur eru serstakliga væl nøgd við ungdomshúsin. Eg veit eisini, at pedagogarnir eru glaðir fyri hetta, tí teirra arbeidssøki veksur.

Haldi, at hetta prógvar bæði visjónir, menning og framburð bæði fyri børn,

foreldur, starvsfólk, ja, samlaða trivnaðin í Havn. Hesa bagatell átti forkvinnan í Pedagogfelagnum heldur at verið takksom fyri.

Tá hugburður gevur meirvirði

Síðan vísir forkvinnan á, at stovnarnir ikki fingur játtað lønarhækkingar í fjør, og at barnaansingin skal spara orku. Niðurstøðan er, at barnaansingin verður niðurpínd og at tænanastan verður verri.

Tað er rætt, at býráðið í fjør gjørdi av, at øll rakstrarstöð í kommununi fingur ikki játtað lønarhækkingar, og at øll fingur boð um at spara í orku. Hetta var sostatt ikki bert galdandi fyri barnaansingina.

Men samstundis fingur allar leiðslur góð ráð um, hvussu sparast kundi eitt

nú í mun til orku. Umframt at skapa ein góðan og sunnan hugburð til at minka um orkunýtsluna, so gevur ein spard króna í orku í veruleikanum eina krónu meira til pedagogiska arbeiðið við børnunum.

Og nevast kann, at onkur stovnur hevur spart fleiri ferðir meira orku enn álagt, bara við tí góða hugburði og broyttum mannagongdum, starvsfólkini hava lagt í børnini. Tað er heldur ikki ein bagatell fyri okkum.

Kommunan hevur fult álit á, at leiðslur og starvsfólk á okkara dagstovnum fáa sum mest burturúr hvørjari krónu og framhaldandi tryggja eitt høgt og virðiligt tæmastøði.

Eg siggi nú, at slíkt álit hevur forkvinnan í Pedagogfelagnum ikki á sínar egnu limir. Tað er eingin bagatell.

Jógvan Sundstein

Sum gamal og fyrrverandi luttakari í føroyskum politikki í mong ár sleppur ein ikki burturúr áhuganum fyri tí sum nú fer fram. Ikki minst er áhugin til staðar, tá løgtingsval hevur verið og nýggj stjórn við tilhoyrandi samgongubaklandi verður skipað.

Í gjár (14.11) varð samgonguskjalið almannakunngjørt og seinri um dagin sóu vit løgmann tilnevna tey nýggju landsstýrisfólkini. Hetta gekk alt fyri seg á friðaligan og sømiligan hátt. Hugurin leitaði sær aftur til tíðina í sjeyti, áttati og níti árunum, tá eg sjálvur var partur av slíkum seancum. Mangt kendist aftur, men eisini nógv er broytt tey farnu árin, sum eisini náttúrligt er.

Valúrlitið bar í sær, at ein samgonga har høvuðsbulurin kom at vera Fólkaflokkurin og Sambandsflokkurin við 16 tingmonnum, kendist

nátúrlig. Ein flokkur skuldi so afturat. Tað blivu so tveir av teim smærru, men tað er sjálvandi ikki verri. At eg persónliga kundi ynskt eitt øðrvísi valúrlit, er ikki so nógv at gera við.

Í síni uppbygging líkist samgonguskjali nógvum øðrum slíkum skjølum. Nógv er yvirskriftir og partvís nakað, sum bara skal vera við. Okkurt er kanska beinleiðis gloymt, meðan eitt ella annað er gloymt við vilja. Innihaldsliga sæst, at stórir dentur er lagdur á búskapar- og figgjarviðurskifti. Vakstrar- og fiskivinnupolitikkur og annar vinnupolitikkur fær góða rúmd, og er hetta positivt og neyðugt. Síðani verða flest onnur øki umrødd við góðum og positivum orðum.

Tað mest spennandi í skjalinum er umrøðan av eini nýggjari skattaskipan. Um tað eydnast at fáa hetta

málið avgreitt nøkulunda í samsvar við ætlanina, verður tað ein stórbroyting til tað betra í búskapargongdini. Eg ivist ikki í, at sum tíðin líður, tað vil siga um 2-3 ár, vil hetta verða ein avgerandi partur av drívkræftini til sjálvberandi búskaparligan vøkstur í føroyska samfelagnum. Allir føroyingar fáa fyrimun av hesum.

Saman við nýggju skattaskipanini er komandi pensiónsreformurin tengdur. Ætlanin er, at komandi pensiónsinngjöld í framtíðini skulu skattast beinanvegin og ikki tá tey verða útgoldin. Hetta hevur elvt til stórt tjak. So vítt eg kann meta um hesi viðurskifti, so haldi eg, at nýggju ætlanirnar eru ein fyrimunur fyri borgaran. Fortreytin er, at eisini renturnar av tí partinum av pensiónsgjaldinum, sum borgarin fær útgoldið til sína tíð eisini vera skattafríar. Ein

onnur fortreyt er sjálvandi eisini, at skattareglurnar vera langtíðarhaldbarar, og ikki tilvildarlaga broyttar í eini fjarari framtíð. Harafturat verður tað eisini ein stórir fyrimunur fyri komandi pensionistar at fáa útgoldið sína pensión skattafrítt.

Sum sæst, so eri eg stórt sæð nøgdur við samgonguavtaluna, men kortini er eitt petti í henni, sum skemmir alla myndina. Hesin setningur ljóðar soleiðis: “Samráðingar verða við donsku stjórnina um at dagføra ríkisveitingina til dagsvirði.” Um hetta skal skiljast soleiðis, at blokkstuðulin skal umroknast við prishækking frá 2002, so er tað tann stóra skomm. Fyrst er tað eitt tekin um ómegd at biðja um peningaliga hjálp uttan mótvirði, harnæst er tað skaðiligt fyri samfelagsbúskapin at fáa pening inn í samfelagið uttan,

at virkseimi liggur aftanfyri. Hetta fer at virka hóttandi móti sjálvberandi búskaparligum vøkstri. Tað kann kanska vera, at 100 ella 150 mió. sum gáva fløva eitt stutt bíl, men tað drepur fyrirtakssemi sum frá líður.

Harnæst er at siga, at tað kann neyvan bera til at fáa danir at regulera blokkin aftur til 2002. Avtala er jú gjørd á hvørjum ári um 615 mió. kr. Slíkar avtalur kunnu væl ikki broytast 10 ár aftureftir. Tá verður virði av gjørdum avtalum devaluerað. Og tað er ikki gott fyri tann partin, sum brýtir avtaluna. Tað gongur út yvir umdømi.

Eg nevndi at byrja við, at helst er okkurt mál gloymt við vilja. Her hugsi eg til dømis um stjórnskipanar uppskotið. Men tað er bara gleðiligt, at tað ikki er við í samgonguavtaluni. Eitt slíkt mál skal viðgerast óheft av samgonguavtalum. Tað er eitt

mál hjá sjálvum Løgtinginum og øllum politiskum flokkum (og ikki einum fólkatingsmanni). Vónandi kann tað avgreiðast bæði skjótt og virðiliga av nýggja tinginum.

Eg vil enda við einum lítlum persónligum hjartasuffi. Eg hevði væntað og vónað, at Jacob Vestergaard tók við sum fiskimálaráðharri, men tað gjørdi hann ikki. Eg havi als einki ímóti Jakupi Mikkelsen, tvørturímóti, men eg haldi bara, at hann egnaði seg betur sum politiskur talsmaður í tinginum. Men nú hava teir býtt um, og bæði stórvini eru av størsta týðningi. Eg ynski báðum tveimum góða eydnu við arbeiðinum komandi tíðina. Tað er veruliga brúk fyri tykkum báðum.

Eg ynski nýggja landsstýrinum, samgonguni og tingmanningini allari góða eydnu við at stýra landinum frameftir.